

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

creating the future

Programm zur grenzüberschreitenden Zusammenarbeit SLOWAKEI - ÖSTERREICH 2007-2013
Program cezhraničnej spolupráce SLOVENSKÁ REPUBLIKA - RAKÚSKO 2007-2013

Revitalisierung der March Revitalizácia rieky Moravy

Maßnahmendetailplan entsprechend EU Wasser- und Naturschutz-Richtlinien
Plán opatrení pripravený v súlade so smernicami EÚ o ochrane vôd a prírody

www.etc-more.eu

Die March

Die March ist ein Tieflandfluss mit metapotamalen Charakter. Die Donau-Auen bilden mit den Auegebieten an der March und Thaya die größte zusammenhängende Auenlandschaft Mitteleuropas und gehören damit ohne Zweifel zu den ökologischen „Hotspots“ dieses Kontinents.

Die March-Thaya-Auen wurden aufgrund ihrer Einzigartigkeit als europäisches Natura 2000 Gebiet ausgewiesen. Es dient dem Schutz von 25 in ganz Europa gefährdeten Tier- und Pflanzenarten, 49 im Gebiet brütenden Vogelarten und 110 regelmäßig auftretenden Zugvögeln und umfasst 13 Lebensraumtypen einschließlich sechs prioritärer (innerhalb der Europäischen Union vom Verschwinden bedroht).

Regulierung der Marchgrenzstrecke

Die ersten eigentlichen Regulierungsprojekte wurden bereits im Jahre 1804 und 1809 erstellt. Die klassische Regulierung der Marchgrenzstrecke erfolgte nach dem „Generellen Projekt 1935“ und wurde bautechnisch 1964 mit der Fertigstellung des letzten Durchstichs im Bereich der Gemeinde Ringelsdorf beendet.

Durch die Regulierung wurde die Marchgrenzstrecke durch 17 Durchstiche von 80 auf 69 Flusskilometer. Der für die 17 Durchstiche samt den Anschlussstrecken erforderliche Aushub umfasste eine Gesamtkubatur von rund 1.970.000 m³.

Das geformte Flussbett mit einem regelmäßigen Querprofil und einer Uferbefestigung verhindert eine laterale (seitliche) Flussentwicklung. Durch die Verkürzung der Marchgrenzstrecke um rund 11 km erhöhte sich das Gefälle des Flusses und damit auch seine Schleppkraft, durch Kombination mit der Uferbefestigung kommt es daher zu einer signifikanten Eintiefung im mittleren Abschnitt der Grenzstrecke. Ergebnis davon ist eine Absenkung der Niederwasserführung und des Grundwasserstandes.

Rieka Morava

Rieka Morava je nížinná meandrujúca rieka. Dunajské luhy vytvárajú spolu s nivami riek Morava a Dyje najväčšie súvislé mokrade v strednej Európe a bezpochyby predstavujú jednu z vysoko aktuálnych tém pri ochrane životného prostredia európskeho kontinentu.

Nivy riek Morava a Dyje boli pre ich jedinečnosť vyhlásené ako európske lokality Natura 2000.

Slúžia na ochranu celoeurópsky ohrozených 25 druhov živočíchov a rastlín, 49 druhov hniezdiacich vtákov, 110 druhov sťahovavých vtákov pravidelne sa vyskytujúcich v tejto oblasti a 13 typov biotopov, vrátane šiestich prioritných, ktorým hrozí zánik v rámci krajín Európskej únie.

Úprava hraničného úseku rieky Morava

Prvé projekty zaoberajúce sa úpravami rieky boli pripravené v rokoch 1804 a 1809. Klasická úprava hraničného úseku rieky Morava vychádzala z dokumentu "Generálny projekt 1935" a z hľadiska stavebno-technického bola zavŕšená v roku 1964 dokončením posledného priepichu na území obce Ringelsdorf.

Úpravou hraničného úseku bola Morava skrátaná 17-imi priepichmi z dĺžky 80 km na 69 kilometrov.

Na realizáciu 17-ich priepichov a spojovacích úsekov medzi nimi bolo potrebné vykonať zemné práce s celkovým objemom ~ 1.970.000 m³.

Vytvorením koryta s pravidelným priečnym profilom s brehovým opevnením sa úplne vylúčil laterálny vývoj koryta. Skrátaním hraničného úseku Moravy o 11 km sa zvýšil sklon dna a tiež unášacia sila prúdu, čo v kombinácii so stabilizovanými brehmi spôsobilo výrazný pokles dna strednej časti hraničného úseku rieky. Následne poklesli hladiny nízkych prietokov a podzemných vôd.

Das Projekt MoRe

Revitalisierung der March: Maßnahmendetailplan entsprechend EU Wasser- und Naturschutz-Richtlinien

Das Projektgebiet reicht vom Zusammenfluss von March und Thaya bei Fluss-km 69,00 bis zur Ortschaft Sierndorf an der March bei Fluss-km 53,0. Die Revitalisierung dieses Abschnitts basiert auf einem gemeinsamen österreichisch-slowakischen Maßnahmenplan, der für die gesamte Grenzstrecke im Rahmen des Projekts bgmll erstellt wurde. Hauptziele sind, den ursprünglichen Charakter des mäandrierenden Tieflandflusses wieder herzustellen, ein dynamisches Gleichgewicht gemäß Ökosystem-Ansatz zu erreichen und die Vielfalt von natürlichen Lebensräumen in Flussauen zu verbessern. Erreicht werden diese Ziele durch die schrittweise Wiederherstellung der natürlichen Interaktion zwischen Flussbett und Überschwemmungsgebiet, die derzeit voneinander isoliert sind. Die Ziele des Projektes sind im Einklang mit den Anforderungen der EU-Wasserrahmenrichtlinie (Erreichen des guten ökologischen Zustands), fördern ebenso den günstigen Erhaltungszustand gemäß der EU-Fauna-Flora-Habitat-Richtlinie und unterstützen die Ziele des trilateralen Ramsarschutzgebietes March-Thaya-Auen.

Primäre Renaturierungsmaßnahmen abgeleitet aus dem Projekt bgmll:

- Uferrückbau: Rückbau der bestehenden Uferbefestigung
- Mäanderanbindung: Mäandervollanbindung und unterseitige Anbindung von ausgewählten Mäandern an die March
- Laterale Vernetzung: Zur Verbesserung der Anbindung der March-Aue an die Abflussdynamik
- Die Verbesserung der Durchgängigkeit zu Zubringern: Beseitigung von Wanderhindernissen und Renaturierung der Mündungsbereiche von Zubringern (Zaya)
- Lokale Maßnahmen zur Verbesserung der Abflusskapazität, als Maßnahme zum lokalen Hochwasserschutz im Abflussbereich zwischen den bestehenden Hochwasserschutzdämmen.

Projekt MoRe

Revitalizácia rieky Moravy: Plán opatrení pripravený v súlade so smernicami EÚ o ochrane vôd a prírody

Projektové územie začína na sútoku riek Morava a Dyje v km 69,00 a siaha až po obec Malé Leváre pri Morave na riečnom kilometri 53,00. Revitalizácia tohto úseku vychádza zo spoločnej slovensko - rakúskej stratégie, ktorá bola pripravená pre celú hraničnú oblasť v rámci projektu bgm II. Jej hlavným cieľom je zachovanie pôvodného charakteru nížinnej meandrujúcej rieky a približovanie ekosystému cieľovému stavu dynamickej rovnováhy vytvárania a zanikania prírodnej reprezentatívnosti rozmanitosti biotopov prírodného záplavového územia. Tento cieľ je možné dosiahnuť postupnou obnovou interakcie procesov koryta a inundačného územia, ktoré sú vplyvom úpravy izolované. Ciele projektu sú v súlade s požiadavkami Rámcovej smernice o vode - EK (dosiahnutie dobrého ekologického stavu), ktorá stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva ale aj s potrebami zachovania priaznivého stavu podľa Smernice EÚ o ochrane biotopov, živočíchov a rastlín. Tento zámer podporí ciele trilaterálneho ramsarského chráneného územia Moravsko-dyjské luhy.

Hlavné revitalizačné opatrenia prevzaté z projektu bgm II:

- Rekonštrukcia brehov: odstránenie existujúceho opevnenia brehov na vybraných úsekoch
- Sprietočnenie odrezaných meandrov: úplná integrácia meandrov a otvorenie meandrov na spodnej strane vo vybraných lokalitách
- Laterálne prepojenie: zníženie vybraných úsekov brehových línií pre zvýšenie frekvencie a trvania zaplavovania luhov Moravy
- Zlepšenie priechodnosti prítokov: revitalizácia výustných častí prítokov vrátane odstránenia prekážok brániacich migrácií rýb
- Lokálne opatrenia na zlepšenie odtokovej kapacity: protipovodňové opatrenia v rámci existujúceho inundačného územia

Projekt MoRe Informationen

Informácie o projekte MoRe

Projektzeitraum: 01.09.2010 – 31.05.2013

Doba trvania projektu:

Arbeitspakete: 1 – Information und Publizität – Informácie a publicita
Pracovné balíky: 2 – Machbarkeitsstudie - Štúdia uskutočniteľnosti
3 – Maßnahmendetailplanung - Podrobné plánovanie opatrení
4 - Beweissicherung - Abiotický a biotický monitoring
5 – Synthese – Syntéza
6 – Projektmanagement - Projektový manažment

Förderfond: European regional development fund (ERDF)

Podporný fond:

Förderprogramm: Programm zur Grenzüberschreitenden Zusammenarbeit
Slowakei –Österreich 2007-2013

Operačný program: Program cezhraničnej spolupráce
Slovenská republika – Rakúsko 2007–2013

Gesamtbudget: 526.593,40 EUR

Celkový rozpočet:

Lead Partner: via donau – Österreichische Wasserstraßen-Ges mbH

Vedúci partner:

Projektpartner: Výskumný ústav vodného hospodárstva

Projektoví partneri SVP-Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik
Ústav zoológie - Slovenská akadémia vied
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Umweltbundesamt GmbH

Nationale Förderstellen:

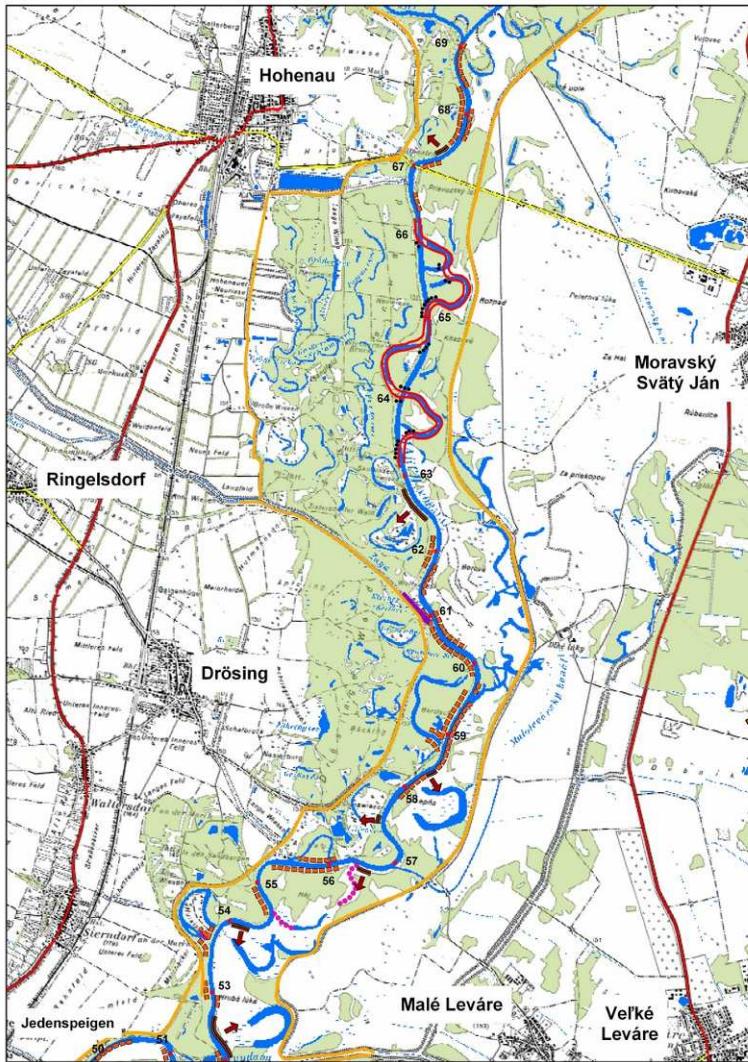
Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft,
Umwelt und Wasserwirtschaft, Abt. II/4

Spolufinancovanie na národnej úrovni:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
(MPRV SR)

2 - Planung für 16 Flusskilometer Maßnahmenplan aus bgm II Plán opatrení pre 16 km rieky prevzatý z projektu bgm II

0 500 1 000 2 000 3 000 m

Renaturierungsmaßnahmen - Hlavné revitalizačné opatrenia

- Hochwasser Deiche / Protipovodňová hrádza
- Mäanderanbindung / Sprietočnenie odrezaných meandrov
- Laterale Vernetzung / Laterálne prepojenie
- Uferrückbau / Rekonštrukcia brehov
- Verbesserung der Durchgängigkeit zu Zubringern/ Zlepšenie priechodnosti prítokov

Kontakt

Österreich - Rakúsko

Dipl.-Ing. Franz Steiner

via donau – Österreichische Wasserstraßen-Gesellschaft mbH
Johann Roskopfgasse 17
2261 Angern an der March, Österreich
Email: franz.steiner@via-donau.org
Telefon: +43 50 4321 2611
Fax: +43 50 4321 2050

Dipl.-Ing. Stephan Nemetz

Umweltbundesamt GmbH
Spittelauer Lände 5, 1090 Wien, Österreich
Email: stephan.nemetz@umweltbundesamt.at
Telefon: +43 (0)1 31 304 3570

Slovensko - Slowakei

Ing. Katarína Holubová, PhD.

Výskumný ústav vodného hospodárstva
Nábřežie arm. gen. L. Svobodu 5,
812 49 Bratislava 1
Email: holubova@vuvh.sk
Telefón: +421 2 59 343 310
Fax.: +421 2 54 418 479

Projektpartner / Projektoví partneri

Nationale Förderstellen / Spolufinancovanie na národnej úrovni

lebensministerium.at

MINISTERSTVO
PODHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY